

16. aastakäit.

Uffit number 30 kop.

Meie Mats

Nr. 171.

Laupäeval 25. (8. detsembril) novembril 1917.

Nr. 171.

Teistele järele!

Rasandu tüla „saaditutekogu“. Pildike laste elust.

Uus paradis.

Ewald Gerhard Seeligeri roman. (Järg 17)

Rapten kuulis ainult sõna „politsei“. Silmapilk ajas ta mehed jalule. Tema pidi ärist osa saama ja kahtles juba ammu, sest et tellijad ära olid kadunud.

Kuna aur kataldes tõusis, toodi neiu ja moon laewale. Sätt oli küll. Rus peatus tult, seal rututas Fritz. Roidu- ajal läksid viimased paadid laewa juurest eemale.

„Antrud üles!“ lamandas Fritz.

Rapten kuulas silmapilk sõna.

Kui laew täiel aurul kitsast sadamawäravast läbi keeras, tõusis päike.

„See oli tore!“ hüüdis Fritz ja läks lae alla korda tegema. Naisa neiu pidid wehetekile kolima ja Europa neidudele anti kajutid.

Nii sõitsid nad põhja poole.

XX.

Tõsi-Wene mehed.

Goldwoje sunnitööwangitodade direktor Ramthatta poolsaarel waatas läbi alna alla merele ja pidas parajaste aru, kas ta Aleksei Domjotile, kes kolm päewa tagasi õige kavalal kombel ära põgeneda katjunud, wiiskümmend wõi kuuskümmend nuudihoopti pidi anda lastma.

Seal kõlas lõunakell. Mäetöödliki wahetati. Peakaewanduse must wärav neelas kalsjada musta sunnitöödliki alla ja sülitas mõni minut hiljem sama palju weel mustemaid wälja, wanu ja noori, sirgeid ja kõweraid, kes kõik kongibesse kadusid, mida paks müür trellis atendega ümbritses. Nad kõik olid raudus ja erandita polititawangid.

Wangitoja õu jäi jälle waitfels ja direktor mõtles ebas.

Samal filmapilgul tuli kaugel filmapiiril üks auru- laew Amerika lipu all nähtawale. Laew lähines ja lähines.

Lasti paat wette. Mõned mehed kargasid sinna sisse ja hüüdsid kalbale. Kord kadus paat woogude taha, kord tuli ta jälle nähtawale.

Pooltundi hiljem toodi direktorile kiri. Adress oli õige ja õiges Wene keeles kirjutatud. Kirjasaatja, kelle allkirja raske lugeda, teatas direktorile, laewamasinad olla rikkesse läinud, ja palus töökojast mõned kruwid. Sind olla kõrwaline asi. Ühtlasi paluti direktoriherrat laewale austriksit sööma ja wahuweini jooma.

Direktor wõttis kutsu kohe wastu ja läks inspektori sellis teele. Nad läksid merekaldale, kuhu neile paat järele tuli.

„Libertade!“ luges direktor laewaninalt.

Uga see oli „Trapaioz.“

Mihail Solowoi ennast esotsa ei näidanud.

Jochem Bogelsang wõttis tulijad trepi juures wastu. Ta wiis nad saali ja istus nende sellis lauajuurde, mille peal kõige paremad toidud ja joogid seisid. Jutuajamine oli kaunis täbar, sest et Bogelsang ainult wähe Wene keelt oskas. Inspektor waitis. Selle asemel jäi ta tubliste wahuweini, et direktorist mitte maha jääda, kes kolmekümmenda klaasi järele Bogelsangi juba wennateks nimetas!

Sellejärele palus Bogelsang wõeraid laewa waatama ja juhtis neid ise. Uga juba teise trepi juures jäi direktor mingisuguse lahtise kajutiukse taha, mis tema järele waitfelt kinni läks. Seal sai ta laewastewardiga kofka, kes talle jälle wahuweini pakkus ja, mis peaaft, hästi Wene keelt kõneles. Tema oli ka see, kes kirja oli kirjutanud. Uga ka ilma wahuweiniga ei oleks direktor selles mehes Mihail Solowoid ära tunnud.

„Minule on mäelaewajaid tarwis!“ sofiestas Mihail Solowoi. „Müü mulle mõned wangid ära, wennalene. Ma maksan sulle iga mehe eest tuhat rubla wõi weel enam. Nii-

palju kui tahad! Malsan kobe sulara-
has wälja. Nduu kas wõi miljon rubla,
ja saad selle!"

Direktori nägu hakkas punetama.

"Meie leidime kullakaewanduse," kō-
neles Mihail Sollowoi edasi, "aga meil
ei ole töölist. Ei ole teist ndu. Kui neid
osta. Siin laewas on meil juba suur
waralammer. Kulda täis. Wõta kōit,
kui tahad, muud kui kuule meie wälwet!"

"Aga lubas!" oigas direktor. "Ku-
das pean ma neid müüma? Mõned
wõid ju saada. See ei torkata silma. Aga
kōit? See ei lähe. Sellest peab ja ka
ise aru saama, wennatene. Mitaksin hea-
meelega, aga ei wõi, ei wõi!"

"Minule on palju tarwis!" ütles
Mihail Sollowoi. "Kōit kolm wõi nel-
lada, kes sul seal on. Aga korda, et
sind sellepärast trahwitakse. Minul on
tore plaan, peenike plaan. Sinu peale
ei lange wāhematti kahtlust. Kōige-
pealt tule meie waralammert waatama.
Kui tahad, wõid taskud seal juba täis
toppida."

Ja juba wajutas ta elektrifella peale.
Kobe sellejärele koputati ukse pihta ja
sisse astus Jochem Bogesfang, kes wa-
heajal inspektori ahtertekil oma ohwit-
seride hoiu alla oli annud. Mihail Sol-
lowoi wõttis direktori käe alt kinni ja
lootkis ta waralambriksse, kusjuures Bo-
gesfang kahe madruse seltsis ukse ette
walwoma jäi.

"Wõta nüüd!" hüüdis Mihail Sol-
lowoi ja toppis ta taskud kulda täis.

Siis laatis ta tema kaitutisse tagasi ja hakkas temoga
oma plaani arutama, kusjuures ta temale wiina kōrwale
ka felterssi andis, et mehe pea jälle selgemaks saaks.

Sund aega hiljem sammus direktor wantudes trepist
alla. Inspektor läks talle warjuna järele.

Ja nad läksi maale.

Kodus tühjendas direktor kōigepealt oma taskud, proo-
wis tultuust kuldrahast, tundis nad head olewat ja luges
üle. Siis kaswatas ta sunnitööliste arwu tuhandega, ar-
was selle summa praegu saadud waranduse juure ja sai
summa, mis teda lubas eluueg Riviera kaldal waewast pu-
hata.

Ettewaatlikult pani ta kulla jälle taskusse. Tegi ka
wargitojalasfa tühjaks. Ta ei tahtnud kopikatti maha
jätta.

Siis lastis ta Aleksei Domjaki ette tuua.

"Tule siia, pojulene!" kutsus direktor teda lähemale.

Aleksei Domjak kuulis sõna ta ketid kōrisefid...

Direktor waatas, et kedagi kuulamas ei olnud, ja pöö-
ras siis õige sõbralikult pōgenemisekattetega poole, kel wā-
hem õnne oli olnud kui omal ajal Mihail Sollowoil.

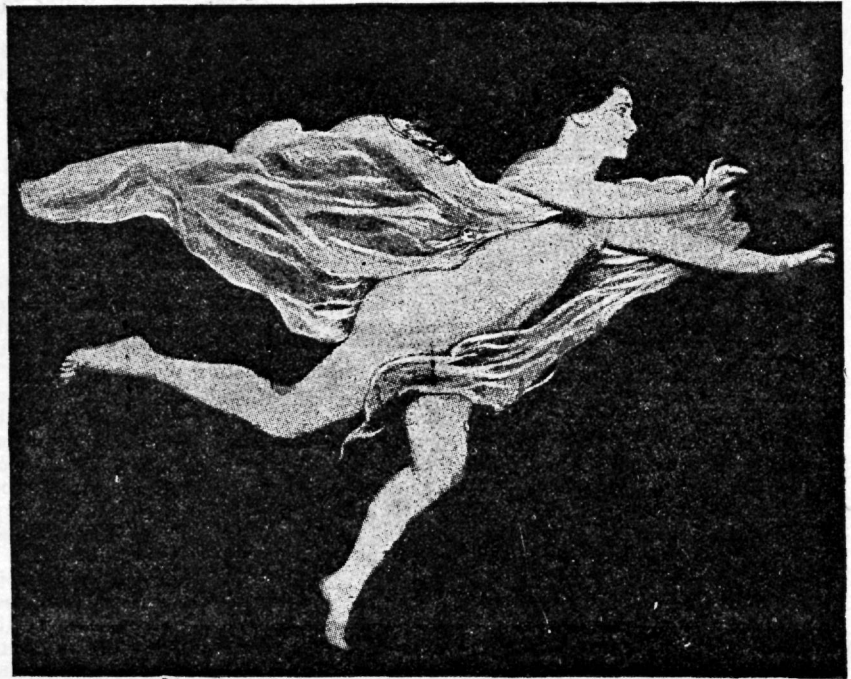
"Kuule, pojulene!" sofstas direktor. "Minul pole
enam wāhematti lusti teid waewata, nagu seda lord nduub.
Minul on hea, eht-wene sība, mida ma siitamaoni ainult
ei näidanud. Aga kauemine ei suuda ma teie häda näha
ja tahan teid sellepärast mabastada. Ma tean, teie ei ole
kurjategijad, kes rōõmitwad ja tapawad koha pōrafi. Teie
olete poliitikamehed, isamaalased, kellega ega walitus ndus
ei ole. Mina seda kauem ei sallii. Minust on teie seltsis kah
rewolutsionär saanud."

Aleksei Domjak tegi õige lolli näo.

"Sinul on tark pea otkas!" kõneles direktor edasi ja
patsutas talle julgustawalt õlale. "Sina pead wannad ma-
bastama. Siin on sulle kōit minu wõtmed. Suur on wā-
like müüri mārawa wõti, kōikmine kōngide wõti ja wāike ket-
tide wõti. Ma lasen kobe tella liita."

Aleksei Domjak wõttis wõtmed wiiwitades oma
kätte.

Tema pea oli alles segi.

Aja kiire lend.

"Aga et teie wāhtisid furnuiks ei lōõ!" hoiatas direktor
ülestõstetud sõrmel. Pole ka hädaste tarwis, et neid kas-
gadeqa lüüta. Urge tehke mu isalikul kaswatusese hōbi. Wõtte
wahid wangi, ponge nad raudu ja wiiae kōngidesse. Kui
mina māsü märkan, lasen siit alnast rewolwriga. Aga ma
ei taha kedagi. Urge ilmaoegu kōrtke!"

"Aga! lubas pääseme siit ära?" küsis Domjak, kes lōõsu
kartsis.

"Merel seisab aurulaew!" seletas direktor ja tühjendas
läbi alna merele. "See on Amerika laew. Meil kōigil on
selle peal ruumi. Sest ka minu peate teie wangi wõima ja
laewale medama. Nüüd mine, pojulene! Mine, ma jään
siin peale lootma. Annan rewolwriga inimestele all märku.
Kōit on kolku rāägitud. Nad wõtawad meie peale. Ja kui
sita minu kontori tulete. Iõõge kōit puruts, ka telefon. Üle-
üldse kōit. Sellest pole ju enam kelleqile kasu. Ka mina
osen nihkiliis-enamlane. Ja lähen teie seltsis wastu waba-
dusele."

Aleksei Domjak kobas wõtmeid ja mõtles mõne sekundi
muutunud olukorra üle järele. Siis pistis ta wõtmed tas-
kusse ja lohtus toast.

Kell kōikses walguste ja kōledaste ning kutsus wargid
kaewanduseft wālia Aleksei Domjak läks oma kōnat, mis
ta ihkēka teise wangiiga elas. Kui wāht sitta tōi, nobitti
mees kobe kinni, ilma et ta oleks hāäliti saanud teha.

Aleksei Domjak ivo'fis kōngist kōngi ja omas nad ilma-
pilt. Wāhid wōeti kinni. Enam iaau wangiift tormas ket-
tidega õue, sest Domjaki oli ainult kaks kōtt. Alles kui
wōhastatud teda wōna'wāhtide wōõlit wōdetud wōtmetega ai-
tama hātkasid, wiibi tōõ ruttu lōuale.

Mõned wahid, kes jāmedad olnud, said ise oma ametit
tunda, parematele ei tehtud midagi waha. Kontori ametni-
tud kisti kōlbristi ja laudade alt wālia. Direktor seisis. re-
wolver läes, alna juures sirus ja wandus, ja paugutas
õhtu. Kuni ta poati nāqi lāhinemat.

Aleksei Domjak talitas wāheajal wārawa kallal, mis
lahi läks. Wālias seisis wōhadus.

Aga ka Mihail Sollowoi, hambuni sõaritustus.

"Wannad!" kōendas ta. "Tulge mulle wabadusesse ja-

rele. Mina olen Mihail Sollowi, kes ühes teiega on katanatanud."

Wangid surusid nagu sääsed wärawa wahel. Mihail Sollowoi oli wahapeal atna juures kiruwa direktori ära näinud ja tormas nüüd eesotsas tema kallale. Mees wõeti kinni ja pandi kotti.

"Roer niisugune!" kisendas Mihail Sollowoi ja andis talle jalaga mõne hoopu. "Berekoer niisugune, küll ma sulle nüüd kõik kätte maksan!"

"Bennatene!" oigas direktor. "Mitte nii lõwaste. Äitab sellesti, kui teed, nagu lõõtsid mind!"

"Küll ma seda juba teen!" mõirgas Sollowoi ja läbi talle näkku. "Tule alles laewale. Seal lasen sulle weel 300 nuudihooopi anda!"

Kisendawate wangide wahel wiidi direktor wälja. Nad häwitafid kõik ära ja läksid siis salakadelaupa merelaldale.

Barsti wärikses "Trapajozi" lagi wabastatute rüemafate jalgade all. Nad laulsid, naerisid ja hüppasid rõemu päraft. Saewamehed seifid kõrwal ja walwafid.

Mihail Sollowoi, kes nagu wõidurikas külapoiss laewalael müras, lahmas seotud direktori rinnust kinni.

"Ära naeca, elajasi!" kisendas ta ja tõstis kufagilt lahmatud nuubi tema wastu üles. "Tunned ja mind? Mina olen Mihail Sollowoi!"

Direktor ajas suu ja silmad laiali, ja ära lahmatas.

Mihail Sollowoi tahtis külla.

Seal lahmas keegi toqant ta käewarrest kinni.

See oli Jochem Bogelsang.

"Siin laewalael ei pehta kedagi!" käsits ta. "Kes siia jääda ei taha, saadetakse maale!"

"Romando on siin laewal minu käes!" wihastas Mihail Sollowoi, nende neljajaja peale toetades, kelle ta oli wabastanud. "Pange ta raudu!"

Jochem Bogelsang wilkistas.

"Laewalagi puhtaks!" komandas ta waljuSte.

Silmapiilk hakkasid igalt poolt kaskstümmend priifitoru tööle. Kolm minutit hiljem oli laewalagi puhas. Minutid seotud direktor oli seal. See pandi wiibimata paati ja wiidi kaldale.

Wiis minutit hiljem winnati ankrud wälja. "Trapajozi" lahkus luweteifitümne-sõlmelisse kirufega Ramtshatka rannast, alla lõuna-ida poole sõites.

Direktor, see petistest kõige enam petetud mees, oli kui murtud. Ta nuttis, hulus, ahastas, kirus, kui ametnikud ta jälle sibemetest wabastafid. Ta taskud olid tühjed.

See oli tema kõige suurem walu.

Uues järgmisel lõunal jõudis telegramm Golowoje mäsufst Wladiwostokki. Kuberner saatis kõige kiirema riifese sinna. Kuid see oli ilmaargu.

"Libertade," kes jälle "Trapajozi" ümber ristitud, pääfiks takistufeta suurele merele, kus ta Põhja-Amerika lipu afemele lõuna-Amerika lipu masti tõmmas.

XXI.

Pulmad.

Fritz puutus "Xinguga", mis Santoremist tulles Rioste tahtis minna, Amazona peal koku, heitis tema kõrwal ankrud wälja, wõttis laadungi ja sõitjad peale ja saatis Greeka kapteni ühes laewaga koju. See tegi halepika näo, kui Fritz ta "Xingu" laelt jumalaga jättis, ilma et talle midagi oleks maksnud.

Ästi wiletsajast kaheteifitümnest neiuft ei olnud wanaale, kiffale aurulaewale jääda tahtnud, niipea kui ilus suurte ruumidega "Xingu" nende kõrwate oli tulnud.

Santaremist läks Fritz üftt maale katoliku preeftrit pal-kama. Selle leidis ta ühest kirikust.

"Mis on teil südame peal, mu poeg?" küfiks preester-pihtoolist.

"Hei!" hüüdis Fritz ja koputas ufte pihta. "Tulge wälja, wana herra. Minule on õpetajat tarwis, kes luus poole kontot palka saab."

Nuttu lobas preester wälja ja palus lähemaid teateid.

"Tulge kaasa!" ütles Fritz. "Teie olete õige mees, kui oga laulatada ja lapfi ristida oskate."

Preester idendas seda.

"Pool kontot luus?" küfiks ta imestades. See oli ju Brasilia piiskopi palk!

"Siin on teile käftraha!" wastas Fritz ja ladus ta käe kulda täis.

Sellest oli küllalt ja preester läks talle lohe järele, niipea kui ta ülemufele asjust oli teatanud.

Tema nimi oli paater Florianus — see hea mees!

Kui ta "Xingu" peale jõudes, enese ümber ätitfist wiis-lada ilusat ja wallatut neiuft nägi, tulid talle ta luwest-kümnefti aastast hoolimata wifarad silma ja ta muutis oma kajuft lohe pihtooliks. Isearandis palawat kristlikku armastust tundis ta lohe pihtilusa Hispanio neiu wastu. Fritz ei ektitanud teda. Teifel päewal lõppes see armastus järftu, ja hea paater ilmus laewa-aptelki weriste sõrmebega.

"Egin sõrmedele klaafikillu külles wigaga!" wabandas ta ja palus sõrmi kinni siduda.

Kuid haaw paistis niisugune olewat, nagu oleks hea paater head põueoda maitsta saanud.

"Teine lord ärge klaafikillu puutuge!" naeris Fritz ja saatis talle pubeli weini kajuftisse, misjärele paater Florianus kristlikust armastufest loobus ja ifand alkoholi poole pööras.

Upuhy lohe juures ootafid juba neli karipaati, kes ära-sõiduts walmis olid. Elewant, kel moon laburuumis oli, wõttis ta pakid peale. Rinakarwit, Jõehobu ja Tapir, kellel ainult petroleumiladud täis, wõifid neiuft oma laiale tur-jale. Pääfsepuried tõmmati laiali, rippurad matid seoti üles ja rahuline sõit Trapajozi mõbda wõis alata.

Paater Florianus oli Elewandi peale läinud. Ift et ta siin weiniil ligemal ja libalustift kauqemal wiibis. Kui Elewant efmelena enda jalule aias, hakkos ta palwetama.

Neiuft kolmel teifel waadil hakkasid kifendama. Kõige enam karjus Susanna. Ta kifendas kõige enam ja kirutas käd käifsebes kalda poole, kus Hefekiel seifis, kes juba ammu ifilmad tema peale heitnud. Paraku wibi oga Hefekiel ta seeford weel maha jääma, Ift et aitt maffinoid täis oli, mis "Xingu" Põhja-Amerikast toonud, kuna teine osa lohe inffeneri juhatusel ju ära oli wiidud.

"Pea!" hüüdis Fritz Elewandilt kõnetoru läbi, kui see parajaste leff kofte seifis. "Susanna tahob maale minna. Hefekiel, anna talle käff, et ta wette ei kulu. Hõta ta kinni, paater Florianus paneb teid lohe paari. Laulatufe tunnistajaid on maailm."

Paater Florianus ronis, nii raske kui see tal ta leha-palsufe päraft ta oli, Ift et laew wiltu seifis, togumise to-mandofilla peale, Ibi risti ette ja andis noorele paarile lae-walk oma õnnistufe. Ja Hefekiel nimg Susanna largefifid äksteifele kaela.

Siis largutas Elewant edasi. Sõit oli lõbus. — —

Ülewal järwe ääres ei olnud neil nädolatel ja kuudel mitte laifeldub. Kõigile afunikkudele oli neidude tuleft kõige suuremaks jõupingutuselks olnud.

Runa perualafed, kes endid wangipõlme järele nagu pa-radiffis tundfid, oma kergeid palmionnid ifka kougemale kiff-maale nihutafid. Iftid europolaste kiwimafed pilkomifi kofufe alla. Aga käffitõõ leidis pika peale oma efi-aja. Oli olemas seppi ja laudseppi, matitegijaid ja nõõritegijaid. Ja alles kui ta elufufeline abemeajaia "Jonufewa" Jimmi" kõr-wale oli afunud, Iftis oli kulturimõte juba lõpulikult wõif-nud.

Gontarp, Tubft-Benjamin, Iord A'rsel ja Harafif-Rwang elafid walitufemafios. Siia ehitoti ka elektrifef-jaam. Selleks otstarbeks seati kaks suurt õlimootori üles, pandi sinna üls haru petroleumitoruft fife ja kinnitati kofis õünamomafinat selli kõlge. Mõni päew hillem wõififid Bob ja Stan oma kõrifi juha elektriga walugustada.

Hang-fü-Rwang wiis ka oma roamatufogu walitufemaf-iasse ja ei tarwitfenud mehi mitte kaua riulite päraft pa-luda. Need tehti pambufefepidest, kuid nägid kenad wälja.

Gontarp edendas fädiste lauawabrikutõõd leff põifit

melja, viimase kose juures, kuhu kinnobuhusejõuline turbin oli kätma pandud.

Inženerid hakkasid elektriteed ehitama, mis kiltmaad aidaga ja aita walitujemajaga ning petroleumi allikaga pidi ühendama. Kui esimene teosja awati, oli pidupäew. Kõik tahtsid uuel teel sõita, mis ühest wanast wedurist ja mõnest järelepandud wagunitest koos seisis. Ja nad sõitsid selle peal edasi-tagasi, kuni küll sai.

Ka kiltmaale ehitati ait, plekist katusega — sinna pidid põllusaadused tulema. Ja need saadused suurenesid, sest warsti saadi kolm korda enam wilja, kui asundus ise tarwitas.

Meeste hulgas oli ka keegi Berlinist tulnud westimeister. See tegi paar westikivi ja ehtas westi, mida elekter ümber ajas. Kotid walmistas keegi kangur eesti palmikoorniidist, siis rohust, mis soos kaswas ja hästi kõwa oli.

Mõned Smart-Andrewi meestest hulkusid alati metsas ja pidasid jahti. Ja et padrunist ikka weel wälja ei antud, siis tarwitasid nad lõljust.

Nad leidsid ka silt-satt-tammi üles, ja warsti muutus see kaidawaks teeks.

Järwe kaldal pandi lord Russeli juhatusel suure, raske paadi jao's pöhi; sellele ehitati pärast mootor sisse ja ta hakkas saewesti ja asunduse wahet sõitma.

Ja nende töös, mis eesti ajawiide ning mäng olnud, muutus tõsiselt, alaliselt ja sihikindlaks. Muijal ei oleks nad ka kõige parema palga eest nitpaifu tööd teinud kui siin, kus iga käepide neile enestele läks. Sundus istus neis enestest. Keegi ei ütelnud neile: Tehke seda wõi teist! Nad asusid kõik kätimata juure.

Õhtul istusid nad Bob ja Stani juures, Bobi wiin ja Stani porter hakkasid juba lahku minema — märk, et jooksi alatasa parandati.

Ka lord Russel tuli mõnikord sinna. „Janutsewas Jimmis“ muust enam juttu ei aetudki, kui tulewatest neudest.

„Poissid!“ hüüdis lord Russel ja tõstis klaasi. „Urge unustage, et tublid ja ausad poissid olete. Olge ikka alati wiisakad ja aupakkunud. Kes ostab kõige peenem olla, saab kõige ilusama. Ja kes loll on, jääb ilma. Wõib ta peab indianlastega leppima. See on ainus peasetee. Sest poissimehi meil tarwis ei ole. Need sünnitawad pahandust. Nii siis, Safe-Tommi, kui sa naist wõtta ei taha, siis lahjud. Minul oleks sinust aga kahju!“

„Pole wiga!“ wastas Tommi ja silitas wurrust. „Kui mulle mõni meelbib, küll ma ta siis ka wõtan.“

„Tulewad! Tulewad!“ kirjendati äkki järwelaldalt.

Silmapiilk oli „Janutsew Jimmi“ tühi. Loolid ja lauad kukkusid. Bob largas üle leti ja Stan jooksis täie klaasiga teele. Kaldale jõudes oli pool maha lofsunud. Ülejäänud osa jäi ta rahulikult ära, sest need ei olnud neli karpaati — need olid kümme pikka indianlastepaati, mis lähinesid. Palabi ja Raira tõid Indiani neiuist kohale.

Et indianlaste kiltsi wahel oli ja neude ostmine sellepärast aegamööda läks, siis oli Paul Müggelthey Elewandiga tagasi tulnud. Keegi madrus oli Palabi ja Raira juure kasapidajaks jäänud ja tuli nüüd tühjade taskutega tagasi.

Bob ja Stan läksid oma kõige truumate joomasõpradega kõrtki tagasi, et seal waikselt asjade argnemist pealt

Budapesti neiu.

waadata. Süüdati tõrwikud põlema. Paadid tulid ruttu lähemale. Igas paadis oli 10–12 Indiani neiu, kes kõik aerusi tarwitasid.

„Perualased stia!“ hüüdis lord Russel. „Igaüks nendest wiib ilhe koju kaasa. Ja seega on asi joones. Tungimist ei tohi olla.“

Ta hoidis karsitumaid tagasi ja kõik läks ilusasti. Indiani neiu olid rahulikud. Nad olid ka noored. Umbes wiisteistkümmend aastat. Selle eest noomis lord Russel Palabit ja Rairat. Aga Gontarp astus nende eest wälja. Tema tundis indianlaste kumbeid paremine. Waheljal olid perualased neudega pimedusesse kadunud.

„See on ilus!“ naeris lord Russel. „Kui me kõik teised neiu ka nii ruttu tanu alla saaksime. Aga ma kardan, see on keerulisem.“

Umbes tosin neiu oli maha jäänud. Need olid kõige wähem ilusad. Tubli-Benjamin tahtis need oma hoiu alla wõtta. Aga Gontarp tõrjus naeratades ja andis Palabile ja Rairale käsu, neid kufagileulu alla wiia.

Teisel hommitul hakkasid mõlemad põlise metsa äärde suurt maja ehitama. Et neiu ka tubliste kaasa aitaksid, oli maja juba kolmanda päewa õhtul walmis. See oli indianlaste wiisi järele kergeste ehitatud, aga ruumikas.

„See on paljunaistepidamine!“ ütles Tubli-Benjamin. „Minult arwatav!“ jeketas Gontarp. „Indiani naised mitut meest ei saali.“

„Aga mina Pakabit ja Kairat ei usalda,“ hüüdis Sub-
li-Benjamin.

„Sellega peame harjuma,“ tõrjus Gontarp. „Rüüd-seft
ajast saadit peame ka naiste arvamise arvesse võtma.“

„Mina ei leia tahtmisteks mingisugust võhjust!“ nae-
ris lord Ruskel. „Loodus tehtu, mis tahab. Ja lapsed
kaswogu nii, tudas tahawad.“

„See paistab ka Meierit Labdoni testamendi mõttega
kõige enam kottu minewat,“ ütles Häng-sü-Kwang. „Tema
filmade ees lehwis lõpustihina wististe anarhifiline seisukord.
Täielit õndsus on aga anarhia. Wastandina teistele wa-
litsustele peame katsuma endid wõimalikult kõrwale hoida.
Kui neile meid enam waja ei ole, siis on siht meil läes.
Kus igalüks enese üle ise walitseb, seal pole teist walitsust
enam waja. Siis on läes ideal, milles kõit teised ideid
peitwawad. Sellele idealile lähineme iga päewaga, kuid ai-
nult wana korra abindu — kapitali waral. Tema abil wõ-
tame inimeste diakt majanduslised mured ära. Selleläbi
saab ta wabaks. Waba inimene aga on õnnelik. Õnnelik
on hea, niitaua kui ta õnnetu ei näe. See on fin ole-
mas, nimelt weel endiste aimate järele kõige pahemate ini-
mestega. Mina ütlen, et inimene, kes lord õnnelik olnud,
ka õane matismisets kõige tohajem on. Sellel alusel sei-
sabit meie katse tõdaminet.“

„Kas te? — küsis Gontarp imestades.

„Muidugi!“ kinnitas Häng-sü-Kwang. „Niitaua on
see alles, katse, kui meie enam tarwitame kui ise walmistame,
niitaua kui meie katpaadid tühjalt periwetti alla lähewad.
Niitaua kui meil raha ou, niitaua on kõit meie elu-ou ka
ainult katse.“

„Siis olgu katsete küllalt!“ wastas Gontarp. „Meie
peame aida kiitmaal tühjats tegema, wõi uue ehitama. Juba
ligemal ajal wõime täieste ise oma jalgel seista.“

„Niitaua kui see filmapiik tätte jõuab,“ ütles Häng-sü-
Kwang ihärselt, „ei räägi ma enam katset. Ja Meierit Lab-
doni nimi jääb ajalooesse Konfutsiose, Buddha ja Kristuse
nime kõrwale igaweste järama.“

„Tema! on õigus!“ hüüdis lord Ruskel.

Sel filmapiigul ilmus Antonio Machado, kes weel ikka
salapolitseiniku tohuselid täitis.

„Perualased tahawad pulmi pidada!“ teatas ta kogeledes
ja rutuliseft jootust hingeldades. „Nad otjustasid aita sa-
lamahiti sisse murda ja wiina warastada. Neil olla wiifits
pulma ajal juua.“

„Tulge kaasa!“ käskis Gontarp ja näitas Antonio Ma-
chadole, et ta järele läheks.

Nad jõudsid enne aeruplasti aida juure ja awasid kõit
wiinawaadid, nii et aidast warsti terwe wiinaoja wälja
woolas. Weel ei olnud wiitmane tikk kadunud, kui peruala-
sed juba ust raputasid. Kui Gontorp awas, panid nad lohe
plehtu.

„Rahju!“ ütles Antonio Machado ja filmitses tühje
waate. „Seda ei oleks tarwis olnud?“

„Teised tahawad ka weel pulmi pidada!“ lausus Gon-
tarp ja pani aidaukse luttu.

Iga päewaga kaswas üleüldine põnewus. Alwalitub
tõõd teisid.

Ja kui siis wiitmaks neli katpaati filmapiiril üles ter-
ktsid, tajas neile neljasaja hääleline rõemuhüüte wastu.

Wanal maaletuleku kohal oli inimest kui murdu. Kõit
ktsasid ja teerutasid müüfisi. Nad olid rõemuft nagu joob-
nud.

„Rahulikult, poisid!“ ütendas lord Ruskel. „Õige wiit-
sabad! Mis peawad neid arwama? Wõi olete hotten-
torid?“

See mõtus.

Wida lähemale paadid jõudsid, seda rahulikumaft jäid
kaldalisesjad. Wiitmaks seifid nad sõnatult nagu müür.

Elewant heitis kõige enne ankrud wälja. Siid tuli
maale. Palati kaupa wälja laadima.

„Käed külge!“ kamasdas Fritz, kui esimene kohwer
silda mõõda alla libises.

Jälle hakkasid kõit liikuma, aga nüüd oli sel liikumisel
sihitindlus ja mõte. Neude kohwerid lendasid nagu mangu-
pallid käest tätte kaldale laiale.

(Järgneb)

Punapea-Zim.

Billi Halli jutuke Amerikast. Tõlk. -lm.

Mispärast ta Punapea-Zimi armastas, seda ei tead-
nud keegi. Ja mis ühifit wõis olla ilusa ja õrnuteft tahe-
kümne-aastase Nelly Smithi ja selle, üleni punaste kar-
wade sisse kaswanud päewawarga wabel? Kuid siisti
armastas Nelly teda — kõige nende rohkearwuliste aumeeste,
kes tema istu peale jahri pidasid, kõige suuremaks meele-
pahaks. Nelly ei teinud kõigist neift Seampletawni a-
meestest wähematti wälja, isegi poepidajast Gureyft mitte,
kes peale seda tord weidi notastanud oiekus Nellyle ära-
ütlemise eest tätte lubas tasuta.

„Mis siis,“ sõnas ta, „pli-a on ju küll kirikudpetaja
tütar, aga õpetaja on ju surnud, ja kui Nelly niisugust
elu oieks jatkanud, nagu see õpetaja tütrele tohane, siis ei
oieks küll wift mitte keegi meie seast tema järele lipitsema
hakanud. Aga nüüd, kus isegi Salomon ütelda ei tea,
kelle tütar ta dieti on, — mis teelab nüüd meid, auftid
noorimhi, teda omale naiseks wõtta? Punapea-Zimil
peab küll ribiluid sisse löõma. Ja aru ma mitte ei saa,
mis asti talle selle päewawarga juures, kes iga aasta oma
kuu woi katsi türmis istub, ometi peaks meeldima?“

Kuid Zimi ribiluid õwardas Gureyft tema majas sisse
lülita. Teisel päewal olid kõit atnatlaasid küll asjata sisse
lõõdud.

Wähe oli neid, kes endid Zimi eraelusse julgesid se-
gada. Tema ameti wõi elutuse üle lihtsifid kõige mitme-
teftjemad jutud ringi. Üks wähe oli Punapea-Zim oma
enese algatusel õige õfawalt walerahasi järele teinud;
teinekord oli ta õige tauats ajats Philadelphiasse sõitnud
ja seal mitmesugust äri ajanud. Peale seda reisu oli ta
kolm kuud õhteröödu juua täis ja magas enese wiitmaks
ainult sellepärast wälja, et teegi kelm, tema und oma ta-
fufis tarwitades, rahanatufese, mis tal Philadelphiasft weel
järele oli jäänud, taskust üle löi. Waene Zim pidi jälle
tõõd tegema hakkama. Aga mida ta nimelt tegi, seda ei
tea meie mitte. Ainult niipalju on teada, et kui ta Seamp-
letawni tagasi pööras, siis ta riides oli nagu mõni suur-
linna kehpenpüks, ja luigi see õige rumal wälja paistsis,
polnud tal siisti wiga nii wäga õhtigi. Seltsamal ajal
teftiski see weider tutwus tema ja Nelly Smithi wabel.
Kudas see sündis, ei ole teada, ainult niipalju wõin mina
ja wõib iga seampletawnlane tõendada: terwes linnas ei
wõinud ükski kodanik uhtustada, et temal truuiim armufe
oieks olnud, kui Zimil teda Nelly oli.

Seal ilmus Seampletawni uus isik. See oli tähtis
sündmus, kuigi tulija juures wähematti isefaralist filma ei
paistnud. Siis polnud ta ammugi mitte. Wõerastemajas,
kus ta peatas, saadi teada, et tema nimi Thomas Pean-
chred on. Waewalt oli see aga wõerastemajas teada, kui
te wiis minutit hiljem iga wastutulewa poispõngerja käest
kufimise peale: „tudas uue herra nimi on?“ kofe wastu-
sets oieksite wõinud saada: „Thomas Peanchred.“

Mister Peanchredi iga samm ja wähematti tegewust
pidasid Seampletawni linnafete elanikud muidugi hooliga
filmast. Linnate ise seifis raudteejaamast katikümmend
wersta eemal.

Imelik — pandi tähele, et wõeras isefaralist huwitust
Punapea-Zimi wastu tundis. Zimile endale see õjand
nähtawaste aga sugugi ei meeldinud — wähemalt ei olnud
teda kolmel paewal tufagil näha. Nelly aga hakkas just
wastuofja palju sagebamini wäljas käima, kui ta seda fta-
maale oli teinud. Naabrinaised nägid ka, et mister Pean-
chred ja miss Smithi üksteisega tuttawaks olid saanud.
Edaspidised, täielitumad tähepanetud tegi „Lääne-Lähe“
wõerastemaja numbrifekiner John Blackremer. Nüüd
tähepanetud häwitasid aga seampletawnlaste usu Nelly
kõitumata truiduse sisse täieste ära.

Kestnädala õhtul tella üheteistkümmene ajal koputas
mister Thomas Peanchred Punapea-Zimi maja ukse pihta.
Ukse awas Nelly, küünal käes, ja lastis wõera naeratades
sisse.

Siis läks uks pauudes kinni, ja tudas ka naabrinaised

Seisukoha walimisel.

saladusesse püüdsid tungida, ei tulnud sellest vähematti välja. Siis aga hakkasid nende filmad wäsimuse pärast kinni wajuma. Linnakell lõi katsteistkümmend, selle järele tiks. . . Enam aga ei suutnud seampletawnlased — põlewa uudishimu peale waatamata — enam välja kannatada. Tufaselt kobisid nad wooditesse ja jäid magama.

Uga pagana humitaw oleks siiski teada saada, mida see wõderas isand kurjategija Jimi majas tegi.

See, mis ta seal tegi, oli järgmine:

Kui Nelly tema sisse oli lastnud, küsis ta kartlikult: „Kas mees kodus on?“

„Ei, ta tuleb alles tella lahe paiku. Nii on meil aega küllalt.“

Siiski astus mister Thomas õige kartlikult ja ettewaatlikult ringi luurates sisse. Kui ta wiimaks Nelly tuppä oli jõudnud, ja Nelly mingil põhjusel filmapilgul välja läks, tarwitas ta juhuft ja waatas järele, kas eht Jim mitte woodi all peidus ei ole.

Mis siin nüüd edasi sündis, ei ole meie asi. Tähen-dame ainult mõbda minnes, et Nellyl ofawus ning wäle-dus ei puudunud oma külalise taskuid tähtjaks puistata. Ja mis ta siin kõil ei leidnud! — Rots rewolwrit ja õige bea abel lahe wõruga, mis küllalt tugewad olid selleks, et ifegi Punapea-Jimi käsi kinni pidada.

Kell weerand lahe ajal awanes Nelly toa uks ja mister Peanchred ilmus, wäsinud ja lollatas naeratus näol, utse peale, et lahte ja wastuwõtlitu perenaife juureft lahuda. See ei läinud tal aga lorda — waewalt oli ta üle läwe astunud, kui kats kätt kõrwalt temaft kinni haar-rasid ja tema pörandale paislastid. Seal sai mister Pean-credile õnn ofats Nelly Smithi käeraudabega tutwust teha, ja sellepärast ei olnud tal enam vähematti põhjust kahelda, et Jim weidi enne tella laht tagasi oli pööranud.

Kõhe tõi truudufeta Nelly lambi sisse, ja selle walgel nägi Peanchred haõhunikut ja petroleuminõu. Alles nüüd

tuli tal meelde, et ta karjuma peab. Uga juba esimese katse juures, weidi häält teha, surus Punapea-Jim tal läega suu kinni. Sõnalauumata ulatas Nelly Jimile tõe, mis armastuferikkalt ja kohusetruult juba ennem walmit featud, ja lauaküti. Wiis minutit hiljem oli õnnetu mister Peanchred juba nii tugewaste kinni seotud, et ta lahtipää-semise peale enam mõtelbahi ei wõinud. Siis walasid nad tema petroleumiga üle, ladusid talle hagu peale ja läksid ise oma teed.

Nähtawaste ei olnud mister Jim sel päewal mitte logelenud. Kuigi tema „põrgumafina“ mehhanismus ka haruldaselt lihtne oli, itkagi oli ta õige rohste aega selle peale kulutama pidanud, et petroleuminõu sees ujuma lauakütikese peale paigutatud püsfirohutarõikese juure õue pealt läbi terwe maja nõõri juhtida ning hagu kottu taskida.

Majast välja rutates asus noorpaar tõlda, mis juba õue peal ootas ning kowide ja paklidega täidetud oli.

Jim süüitas laterna põlema, wõttis siis Nelly kõrwal istet ja andis hobusele piitfa. Linnas magasid sel ajal juba kõit.

Kella kolme ajal kõfel ruttasid Seampletawni elanikud leekides seiswa Jimi maja juure kottu.

Selle armsa linnatse õige kehwa tuletõrjeforralduse peale waatamata suubeti tuli siiski peagi ära sumbutada. Kannatada saanud oli peaosjalikult üksainus tuba. Siit leidis politseinit õige halatsemiswäärilised inimeseteha jäänused niisuguses olekus, et ifiku kindlatstegemine täieste wõimatats muutus.

Politseinitu tähapanemist äratasid petroleuminõu riismed ja hõbedane paberõfstoos. Paberõfstoos wähest eht weel enam, kui petroleuminõu — wõid olla sellepärast, et ta hõbedast oli — aga päriselt ei ole see ju meie asi, ja sellepärast jätame ta peenustesse tungimata ega ei tee ka mingifuguseid kindlaid järeidust ning õstust.

„Rahu ja vabaduse eest!“ oli sõjajärgne lewadel. Nüüd aga on sõjamehed sunnitud sõda pooleli jätma, sest pisemine waenlane tõikjugu korvarikujate, kelmide ja nõõrijate näol on wälimisest trgewam ja murrab nende jõu.

Rui politseinik paberosttoosi awas, leidis ta seal nelj paberossi „Chuster ja poja“ wabritust Philadelphia ning nimelaardi järgmise pealkirjaga:

„Jonathan Samuel Dehardt, era-kriminalbüroo agent Philadelphia“.

„Wiljandi lauliku“ meeldetuletuseks,
ta 70. sünnipäewa puhul 25. nowembril 1917.

Meie elame wiimasel ajal wäga ruttu. Nagu kiirrongis sõites, wõi nagu kinematografi toolil istudes, len-

dawad meie filma eest mööda otsata kirjus wahelduses sündmused ja nähtused, mida me film waewalt tabada ja mõte nendest pilti luua saab, siis on nad juba minevikusse wajunud, uued ilmuvad asemele ja tõrjuwad endised unustusesse.

Ees sünnib otse päewasündmustega, palju enam on lugu nende oludega ja inimestega, mis eelmisest rahwapärlweest pärit; need tunnuwad nüüdse'e põlwele nagu „amusest ju“ olewat, mille pease mõelda enam tuigi palju mahti pole.

Alga seda on ometi waja, sest terve meie elu ja olemine juurdub ikka enne pandud alusel, meie seisame oma

eelkäijate õlgadel ja võime end, nüüd palju hõlpsamalt walgemale tulewiktule waštu sirutada kui seks nendel mahti oli. Selle eest wõlgne me suurt tänu oma eeltõttajatele, „Eesti elu eendajatele“.

Ja nende seas on oma ilus ase „Wiljandi laulikul“, A. Reinwaldil, kes 25. novembril easte jõuab, mida suurem osa inimest ei näe: saab 70 aastaseks. Sel puhul wähemalt on meil tohujes oma meelde kutsuda neid teenufeid, mis sellel mehel meie rahwa kulturaloos on: tulise hingelise rahwalaulu alla selle sõna täies mõttes. Ta on laulust loonud otsekohe Eesti hingest, need on ta wõitmata wäega läinud Eesti hingesse ja seal wägewat wastutaja aratanud, on nõnda meie rahwa waimulmas laineid lõõnud, mis omal ajal õige tunnawad olid isamaa meeluse tõstmiseks, rahwuslise tunde õhutamiseks, aga ta illeilõlde lugejate tundeilma riistamiseks, wainu ilenda-miseks ja teritamiseks. Sellepärast jääwad paljud Reinwaldi laulud Eesti luulekirjandusesse otse raudwaraks, neid loewad ja nendest tunn wad mõnu weel tulewafed põlwead. Tema tõsisest luulewaimust läbi joodetud luuletused, nagu „Kuldannake“, „Pisarad“, „Ru. s käib sul, tuldne päite“, „Tuul paitab toome õisi“, „Wainne õhtu“, „Päikesele“ jne. ei wanane aegade woolus, waid on ilta uued ja wärsked.

Mis aga ilmunud kujus ta wananenud, nimelt ta isamaaluse laulud, need on omal ajal enda illesande augi täitnud ja wilja kannud, mille tuu kaudsel teel meie põlweil ja tulewikuks edasi testab.

Muidugi mõista, pole mitte kõik Reinwaldi luuletööd puhas terawik — ta kõige suuremad kõrge nimega luuletajad pakuwad wabel alawäärtuslist taupa, mis seda siis lihtsast talumehest Reinwaldist imestada. Tema töõdefogu on kaunis suur — nende kokkumõte uues trükkis: „Aldo-Reinwaldi laulud“ (ilmunud 1904) täidab, suures kaustas 332 lehekülge, aga selles pole ammugi kõik, waid kirjani ise on hulga nõrgemaid laulust wälja jätnud, palju on ometi selleski, millele tulewikuks püsti pole. Nimelt ta hilisema aja töõd „Ditse õõpik“ ja „Rahja kannel“ kannawad päewakärpe laadi, need jäid suurema tähelepanemise ja faktuud pea unustusesse. Luulewaimu nõrkemist aga tunnub juba tema tuulfaks saanud ja talle au toonud „Wiljandi laulikute“ kahes wiimases andes, mille järgi teda ennaksti ifillikult nimetati. Pea kõik, mis Reinwald wäärtuslist loonud, on kahes esimeses „Wiljandi laulikus“ loos, ifeäranis ta 1875. a. ilmunud teises andes (esimene ilmus 1869). Sel ajal oli Reinwaldi luulewaim oma kõrgemale tipule jõudnud, ta awaldab end kõrge-aatelise tunde-luuletajana, kelle õrnafuulises hingelmas ja wärwirikkal mõttemaal lugeja healmeelil wiitib. Reinwaldi luule i-

äralik kõlg on selles, et tema kujutalt wälise ilma kirjeldufega mõjuda püüab, nagu ta otsekohefekt enese filma ees awatud olewasse aateilma waatab, selles ife elutses ja nõnda lugejaidki kaasa elutsema meelitab. Ta näitab seda, mis ütelda tahab, otsekohe filmadele, millest sõda ta mõt-teid aimab.

Nõnda teha wõib ainult fündinud, kõrgema waimuga mõitud luuletaja, mida Reinwald täiesti on. Seft kooliharidust sai ta koguni wähe, ainult ühe talwe wõis küla-koolis käia, wõeraid teeli ei saanud õppida; nõnda olid ta kodusel filmaringi laiendamisel kitsad piirid. Ta tegi aga sellets kõik, mis iganes wõis, luges kõike, mis Eesti keeles tähtsamat faadawal oli, ja täiendas end nõnda palju. Weel enam tõstis teda aga elaw ja laialine kirjawahetus omaaeg-sete tähtsamate Eesti tegelastega, ifeäranis Kreutzwaldiga, kellelt ta mitu sada kirja on saanud, mis saaja'e otse-kohefekt „kooliraamatuks“ olid. „Laulu-ifa“ märkas warakult „oma õpilase“ suuri andeid ning püüdis neid igapidi lofutada, edendada, arendada. Ta nimetas noort juguwenada ande-luuletajaks (see nimetus on Reinwaldile armsam kui kõik muud), waatas, parandas ja täiendas ta tema esimesi luuletust tu tawalt, millest tulebki, et need dieti rohkest Kreutzwaldi laadi kannawad.

Õige mitmed kõige kenamad mõttepildid, aga ta kõneäänud ja sõnakujud on otsekohe laenuid Kreutzwaldi töõdest, ometi luuletaja oma hinges läbi elatud, sellepärast meeldiwad. Aga ka Jakobsonist, Westest, Runderist ja Koidulast (need kõik tema taolised ja waimuõugulased) õppis ja omandas Reinwald palju. Need wälumised mõjud luuletaja enda Wanemu'e king'ga, mis end tema juures juba wäga waraselt awaldas (Reinwald tegi laulust 14. aastafelt) ifte põimitud, tõiwad wäga õnneliku tagajarje ja punuõid „Wiljandi laulikute“ närfimata aupaerje. Hiljem aga, kus tema eestlujud kadusid ja luuletaja, end liialt „oma jalgele“ toetada tahtes, luuletamises ifillikeks sai, tuli tagasiwajumine. Wiimafel ajal pani muidugi peale tulew wanadus ta kandle waitima. Ja ta wõib auga puhta — suur töõ on tal tehtud.

Luuletuste kõrwal on Reinwald kõnekeeles mõndagi kirjutanud, omal ajal usinalt ajalehtedes ja on eriraamatuidki toimetanud („Seletus Kalewipojast“ ja näitemängu Bagdadi talis), aga nendes ei ole ifeäralist.

Reinwaldi elulugu on lühike, lihtsa rahwamehe oma. Sündinud Wiljandimaal Luunas 25. nov. 1847. talumajas, kaswas Tarwastus Jõissa talus, mille peremehes ifa järele sai, hiljem omanikuks, 1894. faadil elab Tartu ligidal Elwas oma majateses, wanapõlwe pidades. Randu nüüd sinna tuuled temale me terwitust . . .

Noatera peal.

„Kas teie teatris käisite? Pildinäitusel olite?“

Nõnda küsivad ilksteifelt inimesed, kokku faades.

Miks? Da siis praegu niifugune aeg, et teatrite, piltide peale mõtelda?

Jah. Terwe päewa, terwe õõ läbi kõifugumured ja wiletjusjed nagu taifjad su ilmber. Nagu kurti, wentu luupainaja pureb sind. Õifekui kurabide küüfifis fipled.

Mingifugune nõiatants, hullumaja. Tahakfid jellest pääfeda minutikski, unustada. Teatrite, pildinäitustega peletadki neid witrastust.

„Ja teie loomus paendubki niifuguste katsetega?“

„Jah.“

Imelikud loomused. Neil libifed kõik libedalt alla, nagu wefi aneklaafst. Näed, on uppumas, hing kinni jäämas, aga sealtfamaft — lõbusad, naerawad.

Ma nägin rahuldatuid ja lõbusaid nägufi. Tundus, et neil millegift puudust pole. Anepraadi jõõnud, lohwi peale joõnud, fuftruga, toorega, fataga, wõiga. Astufid laifjal lõnnatul toaft wõlja, istufid woormehe peale, fõitfid teatrikse, ifirufesse.

Kõik on nagu noatera peal. Meie sammume nagu mõõda kitsast, mädanenud lauda üle kuristikku, tagasipõõrmist enam ei ole. Peab minema edasi, edasi. Mõts? Reski ei tea. Mis otab es? Udu pärast pole näha. Kuid laewad on kõik põletatud, taganeda pole kuhugile. Ja kõik lähewad edasi, edasi ja edasi.

Wita lõppemata anireana lähewad inimesed kuskile — kuhu? Wähetewahel wehiwad mõned nende seast kättega ja hüükawad:

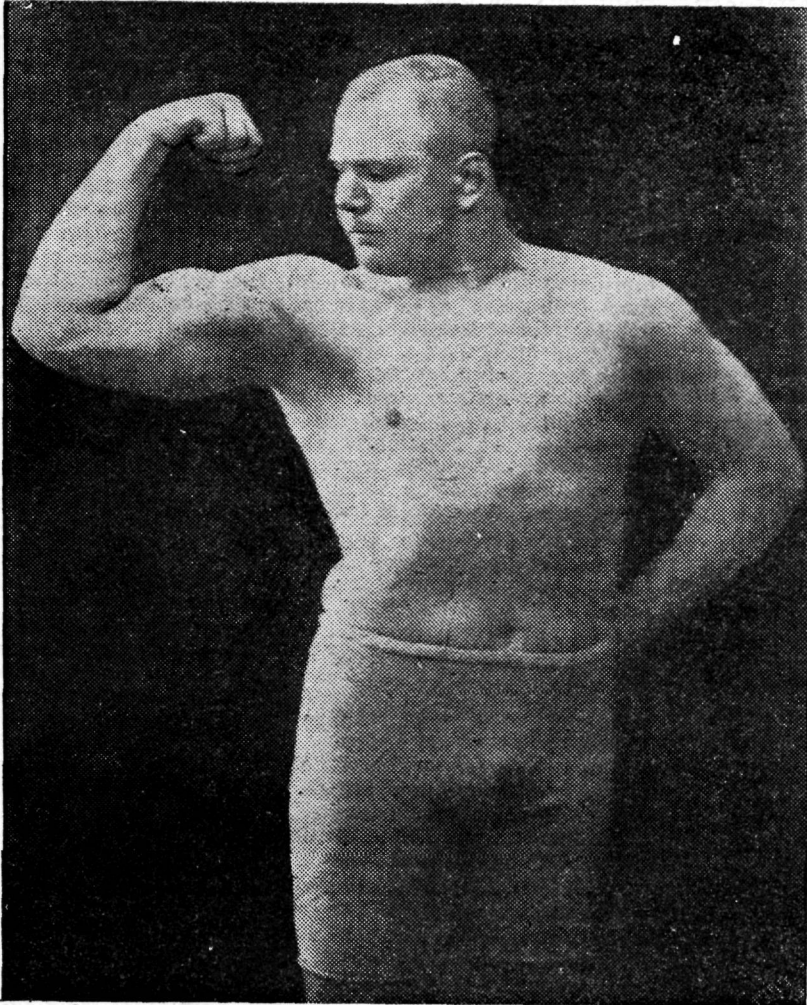
„Edasi! Edasi!“

Nürikt waatawad nende peale minejad ja sammuwad mafinlikult edasi. Mõõda lähewad minutid, tunnid, päewad, õõd, nõdalad — aga inimesed liiguwad, liiguwad ifta, tulewad kuskilt ja taowad eespool finifesse udusse. Raste, õudne müdin kostub nende mõdeduulast jala-astumifest. Sammuwad, sammuwad, sammuwad.

Päite on kadunud. Jõõd on kadunud. Au kadunud. Riiske udu lähineb.

„Aga kas teie teatris käisite? Pildinäitusel? Minge. Suwitaw?“

— or.

Alexander Uberg

maailma esimaadleja.

"Kui see mees ennast edasi harjutab," tähendas Zurich' lorb, 1900. a. Ubergile Prantsuse maadlemise võtteid kätte harjutades, "siis tuleb temast teine Kalewipoeg ja küsimus ei seisa mitte enam jelles, kes teda (Ubergi) maha paneb, vaid peab võitlejat otsima, keda tema mitte ei viskaks!"

Järgneva poolteist kümne aasta jooksul ei ole veel tekki suutnud seda Zurich'i ettekuulutust ümber lüüata ja Uberg ongi maailma esimaadleja nime saanud Londonis 1904. a., Peterburis 1905., 1906. a., Moskvas 1907. a., Hamburgis 1909. a., Wienis 1910. a., Göteborgis, Budapestis, Berliinis, Miinchenis, Warsjavis, Riinis, Breslaus, Pariisis ja New-Yorgis 1914, 1915. ja 1916. a.

Suba 15-aastase poisitena hakkas Uberg oma kodulinna, Tallinnas, Sackenschmidt'i ja Zurich'i eestluse ja Andrushevski jõumeeste klubis ennast rastuse tõstmises ja maadlemises harjutama ja esimesed Venemaa rekordid lõi ta kolm-neli aastat hiljem, 7 puuda ühe käega surudes ja 3 puudalift latti maast ülles visates.

Jõumehe edutee oli temal sellega lahti ja peale selle kus ta Riias tolleajased kuulsused Moor-Tsnawenski, Robineti, Cyllopi ja 7 kõige paremat Riia jõukangelast-asjaaramastajat kogu 10 minuti jooksul „mõlema öla peale“ oli pannud, leiame ta warstigi (21-aastasena) Pariisi maailma esimaadlustest, kus Prantsuse spordi-lehtede waimustatud kirjelduste saatel ilmaõiditmatas peetud Roule de Bouche

maha pani, peale selle veel terve rea teisi, ühe nendest koguni 4 sekundiga, mis jällegi maailma rekord. Poolaastat hiljem maadles ta Londonis, seal teiste kuulsuste seas ka meie kodumaalastele tuntud Sackenschmidt'i ära võites, siis Salsamaol, Prantsusmaal, Sürigimaal, Amerikas jne. Ülepea on Uberg 5000 maadlejat ära võitnud (nende seas kõige kuulsamad Bhy'hto, Sackenschmidt; türlased Nurlah (12 puuda) Madrali, Ali-Ahmed; sakslased Eberle, Pohl Abs II Hitsler, Weber Siegfried jne. Daanlased Becholsen (Sackenschmidt'i ärawõitja) Jes Peterfen, Egeberg jne.; prantslased Laurent Beaucairois, (Sackenschmidt'i ärawõitja) Omer de Buillon, Roule le Bouch, Constans le Marin, Gamber, Robinet, Lasartesse, Diriks le Prasfeur; wenelased Moor Tsnawenski, Saitin, Sadorsti (kes Poddubni Noworosstis kolm korda ühel õhtul ära võitis), Poddubni; poolakad St. Bhyzsto ja Bl. Bhyzsto Chganewicz, Phtla ynski. Amerikas wiskas Uberg kõige paremaid amerikkasi, nii kui Dr. Koller, Gutler, Rogers, Louis ja veel mõni sada teist), ja waewalt leidub maad, kus tema mitte poleks maadelnud, igalpool täiswerd eestlasena üles astudes ja igalpool — võites. Amerikas pani Uberg üleilma kuulsale maadlejale Gotchile 30 000 dollarit wälja, kui see tema ära wõidaks, kuid Gotch oli peale seda sunnitud ajalehtedes awalikult tunnistama, et Uberg temast parem on ja tema sellepärast ei soowi wõidelda.

Lõlles wõitluses pole Ubergi veel kordagi ära wõidetud.

"Selle peale waatamata, et ta nähtawaste ei harjutagi, on ta ärawõidmata maadleja, kangelane, kes kedagi ei karba ja teistel kondid katki murrab. Kuigi ta ise keha poolest suur ei ole, peab tal ilmatu suur energia olema!" tähendas tema kohta Miincheni „Illust. Sport-Zeitung."

Braegu wõitleb A. Uberg Tallinnas "Rekordis" ja mäletab tänutundmuslega spordi edustajat hra Andrushevskit, kelle piilil ja waewal lorda läts eestlasi jõumeestena mitte ainult Wenemaal, waid üle terve maailma kuulsaks teha.

Mis Ubergi tehnikasse ja osawusesse puutub, siis on ta üks parematest raskelaalu maadlejatest, kusjuures tal aga kõik kergekaalu head omadused — mäledus, kiirus ja suur wifadus — ei puudu.

Jseäraniis filmapaistew on tema paenduwus, mis temal sündimisest pärit näitab o'ewat. Ialgi ei näe me teda tõulefarnaseid, ägebaid wõi koguni otstarbekohatuid liigutusi tegema, waid terve tema heitlemine on püüw, loomufunniliit ja järjekindluse poolest meeldiv. Kas ta niilid kallale tungib wõi ennast kaitseb, itka on tundmus, et tema liigutused, itksteist toetades, jactades, õiged on, sealjuures kiire seifultorraft aru saamine ja alati kõige otstarbekohasemate wõtete tarwitamine. Sel kombel annab Ubergi maadlemiseföö ilimeeldiwa, aimarguse pildi, mis isääraniis asjatundjat huiwatib ja rahulbab.

Ubergi eluwits on wõimalikult karst, hoiab alkoholist ja tubakast eemale, see on alusmüür, mille peal tema jõub püüa.

Revolutsioonär maal.

Hädaoru külasse sõitis kihutuskõneleja, teda revolutsioonäride partei lähedalest kreislinnast kohale saatis.

Siin koputas naabri Nihkli akna vihta.

"Kuule, Miku, kõneleja sõitis linnast. Tule ise ja võta wanamoor kaasa."

"Mis jaoks wanamoori?"

"Kõike peab kutsuma . . . Kas wanamoor wõi mees, see on nüüd üks sama küt . . . Wennafus on, seltsimees . . ."

Rahwast kogus palju kuulama.

Kihutuskõneleja ronis waadi otsa ja alustas nii:

"Seltsimehed! Mind saatis sotsiaalrevolutsioonäride partei teid terwita . . ."

"Algas meeldis meestele.

"Eäname . . . Ra meie poolt terwitus . . ."

"Aga endamiski mõtleid:

"Ebedalt algas . . . Rahklemata määrab paruni metsa meile . . ."

"Wahhejal jatkas kõneleja:

"Meie ühiste huwide tõttu, on Internatsionalistide partei maa sotsialiserimise poolt . . ."

Maamehed kuulasid tähelepanelikult.

"Praegu on meie ees esimese tähtsusega küsimus," jatkas kõneleja, "nimelt: Kas on kaolitsiooni waja wõi mitte?"

"Aga kuidas nüüd . . . hm . . . selle paruni metsaga lugu on?" küsis teegi wahwalt.

"Eingimata peab tordnik olema," sõnas teegi hallhabe: "ilma temata, näete, kui raske . . ."

"Muutaw togu alustab tegewust . . ."

"Jäta järele!" hüüdis teegi rahwa seas. "Meil ei ole mingisuguseid kogusi waja . . . meie tahame ainult jalka ainsa . . ."

Kõneleja jatkab:

"Ja meie ülesanne on parlameti igakülgselt toetada, et ta oma seljataga jõudu . . ."

"Aga kui teegi kihutõppe sureb . . . kas saab siis pauiuit . . . Küsi, Miku!" kiitsus teegi wanamoor.

"Ei saa, eide, ei tohi."

"Kuidas ei tohi? Kas ma teda selleks sünnitasin, et ta kihutõppe sureks? . . ."

"Nii siis," lõpetas kõneleja, "olgu terwitatud demokraatiline wabariit! . . ."

"Digus!" hüüdsid maamehed. "Wõim talupoegadele!"

Kaiste järele läksid ka mehed koju.

Kõneleja ronis kurwalt waadi otsast maha . . . Oma partei koosolekul tegi ta aruande oma tähelepanekute üle maal, ja teatas, et talupojad kindlat poolehoidmist parteile awaldawad.

Wabariitlane Ants Toru.

Ka Ants Toru sai peale wana korra langemist wõimaluse näidata, et ta "pasklaga leent ei jõo" ja et ta "pea peale kukkunud ei ole."

Ja ta hakkas wäsurevolutsionäri püüdma.

"hel päewal astus Ants Toru teatriisse ja nägi imeilist nähtust.

"Wängiti "Esaar Joan Hirmsa surma".

Ja jeda wabariigi päiwil!

Ants Toru ei wõinud jeda kannatada, kutsus seltsimehi ja läks näitelawa taha.

"Kus on tsaar? Andke tsaar siia!"

"Misugust tsaari?"

"Esaar Joani! . . . Aha — seal ta on . . . Soidke teda, seltsimehed . . . Näe, see seal, kes krooni kannab. . . Eomma talle! . . . Nii! . . . Weel!"

Kolm päewa hiljem mattis näiteseltskond oma paremat näitlejat.

Ants Toru sattus Tartusse, läks obserwatoriumist

Tallinlase sügisene häda.

"Sa heldele, enne wannitamist olid lapsed mul kaunis puhtad, aga, ülemiste järwe weega pestes, läksid nad mustaks kui murjanid!"

mööda ja filmas inimest, kes läbi toru tähtedes taewast waatas.

"Siin nagu ei oleks asjad korras," otustas Ants tõrwatagust sügades: "waja waatama minna . . ."

Ja ronis tähetorni.

"Kuule, wana! Mis sa toruga teed?"

"Uurin tähta."

"Tähta? Uuri raamatu tähta . . . mis jaoks neid?"

"Opin linnuteed tundma . . ."

"He, he," naeris Toru kawalalt. "Mõistame . . ."

Küll ma sinu wigurisi tunnen: wan Nifolaiga wahetad Eabolski toru kaudu sõnumeid . . . Kuulge, eltsimehed!

Wõtte teda, wõllarooaga, siit torniotsast maha . . . Eomma talle, wanapagana suutäiele!"

Teaduse ilm taotas tuulja õpetlase.

Sellepärast soowiwadti professorid Tartust ära sõita Wenemaa sisse, kus wähem wabariitlasti.

Ants Toru läks tüla koolimajast mööda. Jäi äkki ühe akna taha kuulama.

Ea kuulis lauset, mis ta tõrwad tähelema pani. Gest kooliõpetaja seletas parajaste Kampmani Lugesiseramatu tüütkest, kus kuningast tõneldi.

Kooliõpetaja luges järgmist:

" . . . Kuningas Karl XII hoolitses alati oma rahwa hea täekäigu eest. Ea soowis, et tema rahwal tiilgi toidust puudust ei oleks . . ."

Ants Toru tormas ähwardawalt klassi.

"Misugune kuningas Raarel? . . . Kes hoolitses rahwa täekäigu eest? . . . Kuulge lapsed, aidake! Eommame ta siule . . ."

Paar päewa hiljem kanti kooliõpetaja mulda, aga kool, kus kooliõpetaja juba antirewolutsionii idusi laste sekka külanud, wõeti sõjawäe, wabariitlike sõjawäe tarwitada.

Professor M. Reismaner.

Mis on demokraatiline wabariit?

Sind 20 kop.

Saada igas raamatukaupluses. Sadu "Teadus" Tallinnas.

Wastutaja.

„See on tähelepanemisväärt koht siin, Emil: wastutaja kordub mitu korda ja suurte waheaegadega.“

„See pole veel midagi, Emilie, mul kodukülas on just maja ees niisugune koht, et, kui magama heidan, ainult korrats huilgan: „Maast lahti!“ ja järgmisel hommikul kell 6 äratab wastutaja mind täppest: „maast lahti!“

Kudas talupoeg herra üle löi!

See oli wanal „heal ajal“, kus eestlane laialt targem oli kui praegu, — iseäranis äriasjus oli mõni idealfelt „peenikene“, — muidugi oludekohaselt. Juhtumine sündis kestmises renditalus, milles „talupojalit terawmeelsus“ huwitawa anektdodina esineb.

Talupoeg oli mõisaherrale wähe wõlgu jäänud, ning, mis wäljamatsumisesse puutub, siis polnud sellega wiimastel ajal nii „kiire“ olnud. See „unustamine“ tegi mõisaherra ühel ilusal hommikul õige pahaselt, kes isiklikult ot-fuseks tegi waatama minna, kas see „auwäärt londrus“ mõtleb üleüldse matsumise peale, wõi ei.

Nõnda siis, kumis tufase tujuga, oma alamate sõna-kuulmatust terawalt arwustades, sammus herra talupoja poole.

Rästiwalt müristas „armuline läsi“ talutambri wiltu wajunud ufse peale, mille peale seest peenikene diistant „fisse“ hüüdis.

Ennast lambrist leides, ei silmanud herra alguses muud kui ufte umbes 13-aastast poisijõmmi, kes ahnelt leiwawiilafat lugistas, millele kartulipudru peale oli wõõbatud, — ning nüüd, ifanda ilmumisel, sell: waitfelt lauale lasti langeda.

„Kus ifa on?“ paulus parun, kes, poisi ütstõifset olekut filmitefdes, õige wihafels läts.

„Ifa läts metsa jahile, mis kätte saab, need tapab ära, mis kätte ei saa, toob koju tagasi“, seletas poiss niisuguse näoga, kui oleks ei tea kui tähtsat ütelnud.

Mõisnikul lätsid filmad pungi, nagu auto laternad, ning ei mõistnud mitte „noh’ki“ teha.

Enefe üllatuselt mõitu saades, astus ta poisile ligemale ja küfis wõrdlemisi pehmelt:

„Sul on ju emo, kas teda kodu ei ole?“

„Ema läts wäljale istumist tuulutama“, wastas poiss kõige ilmsüütamal toonil.

Nüüd latkes mõisniku enesewalitsus: „Sina, londrus, mine kutsu oma õde siis siia, kus ta on?!“ kawatfes ta.

„Anni läts aita, heast paremat tegema“, tõendas poiss kindlalt ja asjalikult.

Vaar korda mõetis herra talupoja neljalandilist lamortat oma hiiglatowadega, siis, äkitselt seisma jäädes, seletas poisile järgmist:

„Dea küll, — kui ifa kodu tuleb peab ta filmapill mõisa tulema. Kuid pane tähele: kui ta tuleb, ei tohi ta riides ega ihualasti tulla, ta ei tohi ratsa ega jala tulla, ning, kui ta üleüldse tuleb, siis ei tohi ta tee peal ega tee kõrwal käia, ja kui minuga mõisas rääkida soowib, siis ei tohi ta toas ega wäljas seista.“

„Said aru?!“ kinnitas ta lõpuks.

„Kui ifa niisuguse kunstiliga walmis saab, etš ma räägi talle“, — loomas poiss, kes imestawa näoga ja ristil kätel jeda „epistelt“ oli tuulanud.

Täis enesewäärtust, lahkus mõisnik, ning kodu jõudes, jäi kärstult talupoega ootama.

Tund aega peale selle „etenduse“, ilmus „wana“ ife kodu, ning tahtis just ennast koikusse pikali wifata, kui poiss fisse lendas, ning wanale põhjalikult selgetš tegi, tuidas ta mõisa peab minema.

Raeruwõru ümber juu, toppis wana piibu täis ning kufkus tarwilisi ettewalmistustif tegema.

Kõigepealt ajas ta ennast ihualasti, siis tiris nurgast puntra wõrku wälja, mis ifa-ifadest oli päritud, ning mäs-fis ennast täielikult wõrgu fisse, tähendab: polnud ihu-alasti ega riides.

Siis läts wälja, hüppas kisse selga (see ei ole ju ialgi veel kellegi ratsafõit) ning lasti kisse möõda wantri roopaid kõigesuurema südamerahuga mõisa poole jõrkida.

Mõisa jõudes, fidus kisse ettewaatlikult hooi peale kinni, ning ilma teatamata awas herra tantjelei ufse, ife aupakklikult ufsepatu peale seisma seisma jäädes — nii polnud ta toas ega wäljas.

Pikkamisi keeras herra tugitoolil ufse poole, ja, ufse

peal seiswat weidrat fogu ära tundes, wihaft ning imes-
tufest keeletu, tähistas wiimaks:

„Kuhu ja selle jätsid, kellega siia tulid?!”

„Jätfin wälja suwe ja talwe wahela“, kostis alandli-
kult kumardades talupoeg.

„Mm-i-i-i-s!?” — mulises herra, seda uus hoop oli
tabanud, ja ühehüppega oli talupojal turjas kinni: „Tule
näita, kuhu panid!“ karjus ta, talupoega enesega kaasa
tirides.

Sinna jõudes, kus kits rahulifult mägis, leidis herra,
et kits hoolega ree ja wantri wahela kinni oli seotud, nii
siis täitsa dieti wõidub.

Nüüd alles andis wiha herras naerutujule maad,
mis ennast kuni kõwerasfetiikumiseni awaldas, ning, hea-
tujulifelt talupojale äla peale patsutades, lausus ta:

„Olgu sulle su wõlg kingitud, ja naljatil, — wõid
minna!“

Ruid ühel teisel päewal päris herra „wanalt“ järele
„et kuidas neid poisi wastuseid tuleb mõista?“ — Ruidas
„wana“ neid seletas, jätan lugejate otsustada.

August Bravo.

3ffa moodfalt.

„Preili, kas meie ei sõidaks ühes teie
sõbrannadega „Moskwa“ wõerastemajasse?“
„Mis sinna?“
„Baneksime wäikse „Moskwa nõupidamise“
toime!“

Waba kodanik.

Kui ilusad sõnad, kui palju peitub neis mõtet!
Kodanik, ja weel waba!

Näib, et siin enam sõnatuuleliku orjaga tegemist ei
ole, waid iseseiswa, revolutsioonilise inimesega, selle peale
wõib loota, kes raskel silmapilgul äraandjaks ei saa, kes
oma sõnade eest wastutab, omi tegude eest wälja astub.

Ruid. . .

See neetud — ruid.

On huwitaw, kuidas „elab ja töötab“ see waba koda-
nik.

1. Kodus.

Parteide maadlemised, wõidu, tõstmised ja jooksmised
ei ole huwitawad, kui neid praeguse aja koduse eluga wõr-
relba.

Meid huwitab kangeste 8 rublane wõikuid, 5 rublane
fiialia suutäis ja asjaolu, kuidas suhkurt saada, ehk, kui
meil teda on, klaastappis waadata.

Siis huwitawad meid puud, mis me werehigi maks-
nub. Me vaatame mõnutundega, kuis tuli laminaas lõd-
mab, aga mõtleme hirmuga, kui palju waewa see neetud
puuhalg meile on maksnud.

Kas on meid kunagi enne puud nii palju huwitanud
kui nüüd?

Suh, kodune elu on täis huwi, ilu ja kunagi ei ole ma
talle nõnda suurt tähelepanemist kinkinud kui nüüd.

2. Wäljas — konna peal.

„On neid soldatiisi ta igalpool!“ ohtab waba kodanik,
kontawagunisise ronides.

„Digus,“ kinnitab teine ja hoiab jalad nii, et nad was-
tu pörandat ei puutu, sest pörandal on liiw, aga liiw õe-
rub taldu, aga tallad õeruwad rahakotti.

Snimefed istuwad ja kurdawad ja igalt poolt kuulub
Samleti suremata monoloog: „Olla, wõi mitte olla?“

Uga lõpuks tuleb waba kodanik otsusele, et kõitide
eluraskuste peale vaatamata waja ikka edasi olla, elada,
wõidelda ja surra.

Uga kui waba kodanik tramwai wagunist wälja as-
tub, siis püüab ta wõimalikult teiste külge puutumise eest
hoida.

Sest külgepuutumise läbi kulub rlie, aga kui riie ku-
lub, siis kulub ka kottis — raha.

3. Mulitsal.

„Herra Kurn! Mis teie loete?“

„Seda küsib kokett naiserahwas wastutulijalt mees-
terahwalt.“

„Ah, preili Ida! Ma loen, et Wenemaa hukatuse
äärel olla. . . Naljakirjanik kujutab seda järgmiselt:
Wene rahwas on ühes isikus, pea alaspidi, kuristikku kul-
tumas, kuna ta pastla pael kiwi taha widama on jäänud.
Ta peab nii rippuma, kui end päästmiseks liigutab — ku-
tub. Mis teha? Andke nõu mis teha?“

„Ja“, sõnab neiu mõeldes, „nüüd on igal pool pru-
giks kõneleda: hukatuse wõi kuristikku äärel. Mul tuleb
meele, et herra Juuril ikka mulle ütelda armastas: „Prei-
li Ida, teie olete hukatuse äärel!“

Mõlemad naerawad, siis wõtub neiu meesterahwa
täe alt kinni ja — lähewad.

4. Koosolekul.

„Selttimehed!“ hüüab kõneleja. „Selttimehed! Nälg
lähineb! Mõtelge järele — kodumaa saab hukka.“

„Tõdlikel kodumaad ei ole“, sõnab keegi.

„Lähme,“ sõnab teine, „see on fantide asi siin kuulata“

„Sel kõnelejal on punane lips“, kõneleb üks preili
sõbranal. „Punane ja marjadega. . .“

„Noh, küll tal on wahwa hääl,“ imestab keegi. „As-
tugu opereti laulsaks.“

Snimefed tungiwad wäljakäigu poole.

„Raha tagasi!“ hüütakse kümnest kõrist. „Meil ei ole
kodumaad! Meie oleme praegu wõeral maal! Mis puu-
tub meisse nälg! Sülgame ta peale! Mis ja rahwast
meelitad. . . nälg. . . häda. . . sõda. . . Raha tagasi!“

* * *

Nii weereb waba kodaniku elu päewast päewa nagu
pall, millega lapsed mängiwad, hüppab siia, sinna, kuni
surm ta peu'e astub, pall lõhki lähneb ja hüppamise — f. o.
elu jaoks kõlbmata on.

Ostu tähtaeg.

Rikas rahvateatri pidaja tellis maalrilt tantsupidu pildi. Maaler oli küll osav naisterahwaste kujutaja, kuid mehi ta joonistada ei oskand, ja otsustas sellepärast ilma nendeta läbi saada.

Kui pilt valmis oli, kiitis tellija neiuksi, selgeid wärwisi ja küsis:

„Uga kus mehed on?“

„Nemad seal atna taga puhtawad weel!“ naljatas kunstnik.

„Wõi nii?“ tähendas tellija, „noh, siis ostan ma pildi siis, kui nad wälja puhtanud on ja tantfu lööma tulewad!“

Mis meil on?

Ujalehelugeja mõtted.

Meil on:

Siikumise ja seisumise wabadus. Hommiku kella 6 kuni õhtu kella 10, kui sul kõigi walitsewate asutuste ja parteide diplomaamid taskus on.

Sõna ja koosoleku wabadus. See on sul olemas omas toas, kui istuinda oled ja pakust paberist latted alendele oled ette lastnud ja duewarawa ilma kawalufeta lufutanud.

Kirja- ja trükiwabadus. Kirjawabadust pole me keegi enne sõda, sõja ajal ja ka nüüd näinud, seda näeb ainult, alaline, ajutine sõja wõi kes teab mis tensor. Trükiwabadus on siis, kui walge wärwtga walgele paberile nii trükkida mõistad, et keegi lugeb ei saa, sest ta lugemine on keelatud ja keelatud on lugeja.

Wakimise ja walitsemise wabadus. Need mõlemad on meil kõige laialisemas piirides olemas. Ainult

jelle wahega, et ja seda pead õigeks tunnistama, mis arawaltitud ja loha peale seatud on sind juhtima.

Uhinemise ja ühise otsustamise wabadus astub siis jõusse, kui ja koosoleku kofku oled kufjunud, aga keegi peale sinu, kui koosoleku juhataja, ei ilmu, olgu siis kirjatolmetaja, kes terve koosoleku nimel protokoli ühiseft koosolekust kinnitab, millega siis koosoleku juhataja kõitide koosolejate nimel ühineb.

Siis on weel:

Siiku puutumatus. Ainute, kõige rohkem taganduelaw paragraw: Ocjuse ajal nõuti teda witsadega; tsaari walitfufe ajal wangiraua ja filmufega; nüüd aga piisfittluduga, kihwtiste gaasfide ja kuultpuitfide kaasaitamisel.

—ks—

Ujalehe kuulutused.

Tähtsamad sõnad wälja lugenud S. B.-r.

Motto: Kõik, mis on trükitud,
Ei saa weel loetud.
Sest palju, palju jätame
Me filmapaari wahel. . .

Surnud Abu — Kornewille
kellad — Kosjafit'uga —
Friisi sõugu sugupulle —
tulene kodu õmblema —
Wäikesed majad — 15 naela —
lillesibul — Meie Mats —
Laps on kadunud — Klaweriga
saadan — igast sordist kaks —
Kaotasin Kadriorus —
— 'au — mu wiimne kopikas —
Wiimast torda — lohwi „Noorus“ —
Arajooksunud kirju kaks —
Pesuäri — kellel müüa,
oma loetud — kojameest —
Ammamand — Koguhoidja —
äraanda — suhtu eest —
Müüa koera — ajalugu —
Abielu lahutus —
Pesen pesu — Palwelirju —
Warastatud — õpetust —
Ühe toaga — Wene bonne —
leitud — ja seal wahel paks —
Cook'i kontor — Sooje wanne —
Noored neiu — Jahipõis —
Piduõhtu — merekindlus —
Lüpsflehm — noor passija —
Lütarlapf — kaotas Wirus —
tubli metsa raiuja —
Soowin osta — seda neibu,
kes mu leppi — Hobune —
Soowib tuba — Wana poolne —
Kirju figa — „armute.“ —

3. nov. 1917.

Meie Matfi järgmine (172.) nummer ilmub
2. detsembril.

Waimuliku sõrblus.

„Selle haige juures siin tuleb tahtmata sõrblus Wenemaaga meelde: küll oleme ka teda, meie, waimulitud, arstinud, küll on temale monarhismust, demokraatismust, sotsialismust ja tsarlanuudismust küll supilusika täie ja ämbriwiisi sisse antud, ega ilka weel on ta nagu haige, kes oma ajemel ühe külje pealt teise pöörleb, et mõnujat seisutorda leida!“

Jalad.

Jalad mängivad inimese elus tähtsat osa: nad wiitwad teda ta tahtmise järele igalepoole, kus ta aga itales footwib. Aga jalad ei ole kōit ühejused: on suuri, pikki, lõweraid — ja peeni jalgu, on ka koguni pifitillusefi. Ühed jalad kōitwad jadaft werstafi, teised ei suuda kolme sammugi julgelt astuda.

Wahel hakkawad jalad streikima, ei kuula oma peremehe sõna, lähwad lõdwaks, waaruwad siastinna — see on müdugi siis, kui peremees ülemise tehaosa liiga „tuliseks“ kōitab.

Jalad on õigetariwilitumad käimiseks, aga neid tarwitatakse ka muuks otstarbeks: tallatakse teistele warba peale, mõnele koguni konnaõlima pihta, lastakse liugu, ja nad on abiks wäljawistamise juures. Suuremal osal inimestel, isearanis noortel naisterahwastel, on jalad ainult tantsumise jaoks; peale selle weel, et neid kõrgetontjaliste kingade ja läbipaistwate sukkadega meeldiwaks teha.

Ja tihti polegi naisterahwal muud meeldiwat, kui ilusad jalad — ja jalgade järele otjustab mõnigi mees kōiti tema temperamenti ning omadusi. Naisterahwa jalgu armastatakse heameelega waadata, isearanis weel siis, kui nad graatfialitta sammusi astuwad. Jalgadega lühwitakse kōit linna uulitsad sõledaks, tallatakse palju ühje teefi, wahel koguni tuult; jalad wiitwad inimese ka tihti ekfiteele. Jalgadega tehtakse mõne mehele „müüdinat“; jalgadega trambitakse teatrites ja kinodes, kui seal wahetajad liig pitaks weniwad.

Jalad sõtkuwad palju jalgil porise ja lume peale; jalgede järele wõetakse wahel warasti kinni. Armuta tallawad jalad haljast rohtu ja õitfewaaid lilla.

Kui aga midagi teha po'e, — siis wõib, jalg seina peal, magada. Wanakõla Saks.

Wäljawõtted kroonuteenistuse põhjustirjast.

Soldat on — isik, kes waba kōitidest õigustest ja kohustest, tulekikudega kaupleb ja suitsufi müüb.

Wõitlusewäljats kutsutakse linnade uulitsaid ja platfifi Püstitdaks nimetatakse asju, milledega waenlase wastu ei wõideld ja mida turgudel müüakse.

Wäärinnats kutsutakse nende isikute elukohta, kes „sõjateenistuse“ kohuste eest ei o e weel kõrwale wuigelnud.

Pealetungimiseks nimetatakse kiiret sõjariistade äraandmise ja sõjasaladuste teadaandmise püüet.

Sunnimes on isik, kes kohustatud on taks tundi magama.

Wahikoht on wahimehe une ja seedimise kohaks.

Walget riidet, mida allaandmiseks lehwitakse, kutsutakse lipuks.

Rahataskide ja piirituseladude ülesseotfimist saab luuramise käiguks nimetatud.

Armastajad.

N ä i t e l a w a l. „Teie hakkate ette üttema?“

„Mina.“

„Noh, mul oleks teid wäga paluda?“

„Millega teile kasulit wõin olla?“

„Palun ainult ühte: olge minu wastu mängu ajal awalit, ja ärge warjate minu eest sõnagi!“ —mer.

„Meie Matsi“

tellimiste wastuwõtmine wältab edasi.

Tellimise hind kättesaamifega aastas 10 r. — l.
3 kuu eest 6 r. 3 kuu eest 3 r. — l. Toimeuseft ise ära wiies: aastas 8 rubla, 6 kuu eest 4 r. 50 l., 3 kuu eest 2 r. 50 l. Jimub iga laupäew.
Adressi muutmise eest 30 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada

Toimetus ja talitus:

Jarju ja Kõitli uulitsa nurgal nr. 46/1b
Lõunenas, „Teaduse“ raamatukaupluses.

Role Kadri-öö.!

Üles mõetud unenägu, ennetuulmata ülesleidus maamunal.

Ma nägin und, sest üles mõtte tegin, Mu sõber „Mats“, ja saadan sinule. See on, mis mõeldäinud õffel nägin, Kuid aasta eest see juhtus minule.

Ma olin „Suures-Gilbes,“ palli-
saalis
(Just nagu pildil näed mind olema),
Üks diefene, õrnas udulooris
Mu ümber lehwis, rooša masklega.

Ma talle lähinesin, teda püüdsin,
Üht tantsu palusin siis omale.
Ma teda jumaldasin, inglits hüüdsin
Ja terve õhtu ohwerdasin temale.

Ma wiimaks palwe talle ette kand-
sin
Ja palusin, et tuleks minuga.
Ea oli nõus. Ma koke auto mõtsin
Ja Nõmmele siis sõitsin temaga.

Kuid Nõmmel, waitšes kabinetis,
Seal juhtus — oh, ja püha ristike!
Kui maske tema omal ära mõttis —
See koke õõ, ei tial unune!

Ma olin ise, oh, mis nägin waene,
Mul ihutarwad püsti lätsiwad!
See oli ju mu oma — oma naene,
Kes mind nüüd teeldult teelt sai ta-
bada.

14. XI. 17.

H. V—x.

Naine pooleks!

Baja Peeter (tes suur burshui oli, enne revolutsiooni ametiwennale): „Suhän . . . mõta naine, siis on elu rahulik . . . oleme igauks omaga rahul . . . mul on raha, mina olen omaga rahul, ja sul saab naine — sina ole omaga rahul . . . teeme tauba, et tulewituz kumbki äkstei-
felt midagi ei laena.“

Sõber (tegi Peetri nõuandmise järele, ja mõttis naise — kui tarwis laenata oli — sai ta sõimata. Selle wahe peal läi revolutsion lahti, ja Baja Peetri waranduse jagad enamlsjed iselstis kas wennalikut — wõi mitte — aga Peeter on end peale jagamist waadetes muutnud, sest kui tal enam midagi „jagamiseks“ ei olnud — läts ta sõbra juurde, ja seletas):

„Nüüd olen ma enamlane, sest et mul midagi ei ole — aga et sul naine on, siis läime meie liputirja järele: „Naine pooleks . . .“
K.—K—s—k.

Toimetusele faadetud raamatud.

K. M. T a h t a r e w. Rahwariik. Mis on demokraatline respublika ja kas see Wenemaal võimalik on. „Mõtte“ kirjastus Tallinnas 1917.

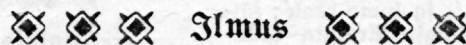
B. G. D a n s k i. Üleüldine walimiseõigus. Rahwa-
walitsus ja ehtuskonad. „Mõtte“ kirjastus Tallinnas 1917.
Sind 10 kop.

S. L i i l i n a. Linnawolnikud. „Mõtte“ kirjastus Tallinnas 1917. Sind 10 kop.

S. M i h a i l o w i t s h. Mis on tödlistepartei? „Edasi“ kirjastus Tallinnas 1917.

E. P i m e n o w a. Alaline isjawägi ja rahwamiilits. „Mõtte“ kirjastus Tallinnas 1917.

A. K o l l o n t a i. Kes on sotsialdemokraadid ja mis nad tahawad. „Mõtte“ Tallinnas 1917. Sind 15 kop.

Meie Matsi 1918. a. tähtsaamat

Sifus peale hariliste kalendriteadete, adreside jne: Luuamees linnapeats, rätsep miilitsionäriks, prowokator maad jagamas, torgowla tootlusministriks, soldati „Ma meie“ palwe, Sundiaugu papp, jäätaru jaht Nehatus, tahelsatunniline tööpäew jne. jne. jne.

Sulft pilta!

Saada iga raamatulaupluses. Ladu „Seabus“ Tallinnas.

Sind 1 rub.